

Prilplata na celu god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvrt. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 grosa. Izlazi svake Nedjelje jeklanput.

Prima svakovećna predneta molimo na uređništvo uputiti.
Neprijetna neprijetno

God. III. U Kalači

U Četvrtak 11. Travnja 1872.

Broj 15.

SVE NAŠE PRIJATELJE.

Kojima je koncem ožujka rok predplate iztekao, rodoljubivo ih molimo : da izvole predplatu obnoviti.

Uredništvo.

POGLED NA DANASNJU VLADU UGARSKU.

Vidili smo dovde, da sadanja vlada ugarska za narode nije ništa učinila, da ih osigura, i da im pomogne, da razviju svoju snagu. No ona ni za sam magjarski narod, kao takav, nije ništa učinila. Ona je sa narodnosnog gledišta samo u toliko za sam magjarski narod nešto učinila, što je smestila svojom politikom sve zamke i udice, da ostale narode pomagjaruje, dakle da svoj narod uveliča.

Za izgovor, zašto neda narodnostima politička prava njihova, zašto im smeta narodnosnom njihovom razvitku, uzima ova vlada obično to : da je po opstanku magjarskog naroda opasno, ako su i drugi narodi svoju narodnu snagu razvijali. Ovaj izgovor nevalja, jer nije istina da bi opstanku i razvitku magjarskog naroda smetalo što, što bi se i drugi narodi razvijali; na protiv : baš bi to bilo od koristi i samom magjarskom narodu, jer bi se zajednička nam država većma razvijala i snažila. No što mu drago; nećemo ni o tome sad govoriti.

Da se pred svetom opravda za taki postupak, vlada je neprestano govorila po svojim listovima, da hoće „državu“ da unapredi; dakle, da hoće da uvede take zakone i mere, koje će „stanovnike“ ove države da usreći. Tu u prvom redu stoji da će doneti zakone, koji će ustavnu građansku slobodu da učvrste. Dalje, da će podići sve uslove za razvitak blagostanja

građanskog kako moralnog tako i materijalnog. Tu bi onda došlo na red : podizanje raznih škola (učiona), u kojima bi se stanovništvo moglo poučavati u svemu što je kome potrebno za unapredjenje u životu. Podigle bi se škole zemljedelske, gde bi se naši zemljedelci učili da što više i boljeg ploda sa svojih zemalja zberu. Podigle bi se trgovačke i zanatlijske škole za one koji bi hteli kasnije biti trgovci i zanatlije, al taki, da se sa svoga neznanja nemoraju uklanjati s puta izučenim nemačkim i drugim stranim zanatlijama i trgovcima. Imali bi se opraviti i podignuti putevi, da je svetu lakše iznositi ono što ima zaradjenog, na prodaju onamo, gde će bolju cenu naći : — sve to i još mnogo drugo trebalo bi da je vlada uradila, kad hoće da kaže : da se brine za gradjanstvo države. Izgovarat se nema čim, jer je novaca imala, pošto su poreznici odvukli gde god su šta našli.

Je li dakle učinila vlada što za gradjanstvo? I tu velimo prosto : nije ništa; a što je i uradjeno, nije dobro!

Ustavna sloboda mesto da je razširena, ona je još većma stegnuta. Zakon o županijama i slobodnim kr. varošima, u korenu je potsekao ustavnu slobodu. Jer sad nije kao pre, da je zupania ili sl. kr. varoš, svoj gospodar, nego mora biti onako kako hoće vel. župan, a on nije ništa drugo, nego — vladin komesar!

Ustavnost daje svugde svima gradjinima jednaka prava u državi. Taj zakon o županijama, slob. kr. varošima i opštinama pokosio je to, jer on pravi razliku između onih gradjana koji imaju „više“ imanja i onih, koji imaju „manje.“ Oni sa većim imanjem, dolaze po tomie zakonu za predstavnike (bizottmanjce) radi samog imanja. Gde je tu jednakost? Pa kako je i to nepravo megju samim njima. Iz mesta gde je bogatština ne može da bude predstavnik po imanju (virilac) onaj koji ima 100 lanaca zemlje, ako ima mnogo onih, koji još više imaju; a iz siromašnijeg mesta bude predstavnik i onaj koji ima samo jednu sesiju, ako nema od njega nikog imućnijeg. Taj zakon, nimalo nije kadar ustavnu slobodu učvrstiti, jer ju je on sam poništio, kad joj je oduzeo temelj, a to je : potpuna jednakost sviju.

Treba li da potražimo i druge „blagodati“ koje nam je ova vlada donela ili dala? Mi držimo da ne treba tražiti

jer ni sa Diogenovim fenjerom nemožemo naći, ni jedno dobro.

Je su li podignute one škole, što ih malo čas spomenusmo da su nužne, ako se hoće da unaprédi blagstanje stanovnika u državi? Kakvi su nam putevi; je li koji napravljen i popravljen od kad ova vlada postoji? Osećate li kakvo dobro od kad ona postoji? Jedno nam mjesto pokažite u cěloj Bačkoj ili Banatu, koje je za to vrěme procvetalo, i mi će mo vam se zahvaliti, kako najljepše umemo!

Na sva ova pitanja nije nužno ni odgovarati; odgovor vidite kud god se okrenete. Od nas neka je za sad dosta, što rekosmo gde je krivica za sve to.

Rekli smo da u ustavnoj državi narod sam sebe upravlja preko svojih zastupnika (poslanika) na državnom saboru. U saboru pak vlada većina, i iz većine izlazi vlada. Današnja vlada, kao što smo pokazali, nije uradila ništa ni za narod kao takve, ni za gradjanstvo u opšte. Po našem ustavu, narod bira svake tri godine svoje zastupnike u sabor na novo. Sad će opet skoro doći vrěme da se biraju poslanici, i kao što se opaža, već se svuda čine pripreme za izbore.

Kako današnja većina peštanskog sabora (dejakovci) i njiova vlada pokazade djelom, da neće ili da neumu da ojačaju državu, i da unaprède stanje zemlje i gradjanstva, to sad treba za tim nastojati, da od „dejakovaca“ niko nebude izabran nigde. Njiova je vlada umela samo porezu uzimati od gradjanstva, a što se ovo davi po isprovaljivanim putovima i skapava od poplave i drugi zala, to je njoj deveta briga; ona našim novcem uljepšava Peštu, i troši na sve drugo, samo ne na ono što bi gradjanstvu cěle države hasnilo.

Ako nismo radi da sasvim propadnemo, a mi ćemo složno izabrati u iduću sabor, — same „levake!“ *) Oni će valjda što i narodnostima popustiti, nebili jedared nastupilo zadovoljstvo u sviět.

Ko god osėća teret današnje vlade, taj će znati, kako treba da radi, kad nastupe izbori. —n.

GLAVNA SKUPŠTINA NOVOG VAROŠKOG PRIDSTAVNIŠTVA — OBĆINSTVA — U SUBOTICI DRŽANA 2. TRAVNJA t. g. I SLIDEČIH DANA.

Kadasmu nakani u ovoj stvari pisati, to priznajemo, da bi nam valjalo sve po tanko redom izpričati, kako je stvar tekla i šta se sve desilo na ovoj skupštini, ne manje i osnove navesti, radi čega je to ovako ili onako bilo? Kad bi se pak u tako obširno izvišće upustili, to se bojimo da ne bi scrpljenje ostalog čitalačkog svita (van stanovništva ove varoši koga se ova stvar ponajbolje tiče) uznemirili, a i na teret veleštovanom uredništvu ovoga lista pali; stoga ćemo naše izvišće vrlo ograničiti i odmah na jezgru stvari prići.

Ovaj dan posli devet sati otvori veliki župan g. Mato Lenard „sa strepnjom“ skupštinu. Pri ulazku njegovom u dvoranu, bude sa malo glasova od desničara, sa ěljen pozdravljen — a livičari kojih se na broju oko 150 do 155 nalazilo (varoš naša broji svega 224 pridstavnik a koji su na lijevoj strani u dvorani mjesto zauzeli, ukažu velikom županu poštovanje svoje samo sa ustajanjem. Kad je veliki župan g. M. Lenard pozdravio novo obćinstvo, sav je drhtao i više riči nije pravilno ni izgovorijo — to je bio valjda uzrok, što istu obštinu odnosno nas i braću srbe obćinare nije na našim maternjim jeziku pozdravio, jer kad on to u Somboru i u N.-Sadu čini, zašto to i kod nas ne upotribljuje. Kad ovdje u Subotici nas Bunjevaca i Srbalja obćinara ima ako ne više? ono u istinu toliko ima koliko njih tako-

*) Buduć smo u našem programu izjavili: da se mi nevežemo za skut ni ove ni one stranke, već svaku podupiremo onda kada se nalazi na temelju slobode i pravde, zato nam nemože biti ovo protivno, al smo uvireni da nama valja nastojati takva poslanika izabrati, koji jamči da će se za prava raznih narodnosti boriti, ko se za ovo ne podhvata on nije naš prijatelj bio livak ili desnak. Ured.

vih u Somboru i u N.-Sadu, i zar naš veliki župan ovdje nije onaj isti Mato Lenard koji je u Somboru i u N.-Sadu? ako jeste? onda mora biti on čudnovatoga duha čovik — priko kojeg ostavljamo neka drugi ljudi prisudjuju!

U ostalome veliki župan pozdravio je kralja i rekao: kako svaki poso odpočinje se sa prizivanjem svet. duha tako i obćinstvo triba prija nego što prvo dilo svoje odpočne, Bogu da se pomoli, stoga poziva obćinstvo u crkvu na Veni sancte, što obćinstvo i učini.

Pri povratku iz crkve prošije bilježnik imena novih obćinara i župan reče da će prvi posao biti nove obćine da nove varoške činovnike izabere, što je on s' obzirom na sve okolnosti — izbor činovnika odredio na dan 4 t. m. što obćina i usvoji. No da bi se takovo dilo obaviti moglo, to po zakonu od god 1870. ima se jedno povirenstvo odrediti, koje će kandidacionu listu sklopiti i obćinstvu radi izbora činovnika podneti. U isto povirenstvo bira tri lica — osobe — veliki župan a trojicu opet obćinstvo; za koje župan određuje Gabora Vojnića, Kalora Sarića i Augustina Mamužića, G. Kalor Gabrija od strane obćinstva pridlaže za povirenike: Jančiku Skenderovića, Dra J. Pertića i Gabora Vermeša. Pera Manić za ljubav pravičnosti i lipe sloge od protivno stranke prima ove osobe, koji se kao takovi i odredju.

Za ovim reče župan, da će za vrime izbora činovnika bilježnika, fiškala i kapetana naimenovati.

Sa ovim se taj dan sidnica zaključio, da iduća sidnica se drži 4 u 9 sati u jutru i to u velikoj dvorani kod „varoši pešte“ a dotle će povirenstvo kandidacionu listu zgotovi. (Slidi.)

REČ IZ PROSTINJE.

Vajsk a. Slavni Uredniče nije moguće da neodkrijem bol koju ćutim buduć svakom br. naši B. i Š. Novina dolazi. Vi sveštenici učitelji, biležnici knezovi kmetovi i svi kojiste pri sebi a radiste i sebi i svomu, pomagajte i primerom i poukam, pomagajte ako Boga znate. Ali nije tako kod naši šokacah, on nije ni sebi ni svomu rad. Šokac misli što će mu učitelj, damu nemoraju nijedne poture platiti, onda nebi marili makar toliko učitelja bilo ko djakova. Ali toje njima teško, što ih kraljevina ili varmegja ne plaća, ovako mili moj rode nikad ništa odnas i od dčice naše. Jel kad imamo svaki čas drugog cara ili drugog gospodara, onda nam se, ni služba nemili, takoje i u Bogjanskoj opštini svake godine i pol godine ali ne samo pol godine nego budne nekoji učitelj mesec ili dva pak ode, jel nema gazde, a štaće sluga kad gazda umre, mora tražit drugog — gazdu, tako i Bogjanska opština nije kadra učitelja da plati mora da odlazi, a drugi nedolazi buduć svakoji živi, o kruhu, a gdje se učitelji često prominjivaju tamo ditca nenapriduju. Molim moju milu Braću Bunjevce i Šokce nemojte mi zamiriti, samo onima govorim koji se neslažu, dostaje žalosno kad u dve opštine nema više osim mene koji bi novine štio; tribalo bi da se za to pobrinu starešine. Sveštenik ko i kalugjeri meštar, knez kmetovi kasir ili sirotinski otac, tribalo bi da se makar i svi pobrinu za narod svoj, pak kad bi se po ovima izobrazili, to bi veću čast u puku stekli, nego onakvih koji su onda samo mudri, kada se napiju, i zato se malo brinu i za učitelja, di koji kaže štaće meni učitelj, moj sin mora i tako svinje ovco ili junad čuvati. Zar tako da bude dite pametno, štaće naučit tamo kod svinja? Boga grditi nepošteno govorit, toje žalosno, kad se naši šokci tako zanemare, nemojte vi molim vas koji niste u tom paklenom redu, dami za mirite, ja samo onima govorim, koji su taki, ako koji ima šta protivna nek mi odgovori, meni bi vrlo drago bilo, kad bi čuo: da u ove dvije opštine, još kogod novine dobiva, osim otacah kalugjerah. Al žalosna vam majka kad ste vi tako zaboravili za svoj materin jezik, eno naša braća srbliji, ima koji ljube naše B. i Š. Novine.

A di je uzrok? ljudi kažu da i riba smrdi od glave, dosta zlo, kad imamo taki opština, di se niko nebrine za

onaj narod koji u istoj opštini sedi, tribalo bi da se starešine zato staraju, da se brinu, ta ako moj otac nije znao pisati, zar ni ja da neznam; čuo sam i to od naši šokacah di kažu : ja nisam učijo knjigu, pa sam steko pet frtalji zemlje, a moji sinovi učilis u škole pa su svu zemlju prodali; mila moja braća varatese jako, koji voli svoju narodnost i ljubi svoj materin jezik, Bog će ga nadariti i blagosovit, pa neće ići natraške već u napredak; ta zar vi poljodilci, volite da sva vaša deca budnu svinjari čobani itd. to nije moguće, jer danas i tako je već malo svinja a još manje ovaca t.j. ima mlogo svinja na svitu, i mlogo ovacah al med namih; kako je lepo kad jedan prost momak il dečak il da rekne čovik, koji makar najmanje zna pisati ili čitati, a drugi dogje košto sam već i vidijo zanatnik, pa nezna ni slova, a dogje pred poljodilca pa rekne dečaku, ded sinko znašli čitat, on odgovori znam: i pročita, jeli to lepo zajednog prostog poljodilca, a ružno po onog zanatlju, koji nezna ništa samo vidi crno na belim. Mila moja braćo jeli te kako je to lip primer za poljodilca, za to vas opminjem i molim : ako Boga znate pomozite koji dobiva te novine, pripovidajte onima koji ima oči a nevidi, koji ima uši a nečuje, otvori te njim uši, nek čuju; dase svaki brine za svog sina i čerku da marljivo idu u školu i onima koji znadu čitat nek si držu novine, pa čedu više znat, a držte se složno i za učitelja, da ga podpuno izplačivate, jeli ako nesloga bude košto i sad biva kod naši šokacah, prisiljeni čemo biti da uzmemo nas deset ili petnajst koji smo radi, da nam ne ostanu deca glupa, makar i čivuta za učitelja, dosta bi bilo gadno i žalosno da uzimamo svoju neveru za učitelja, ali koga nužda tira, taj i u vodu skoči, zato molim da se zauzimate svi složno, pervo šaljite decu u školu drugo držite urednog i narodnog učitelja, onda će biti sloga i lipota i slavni raj u narodu. Nemojte govoriti ne trebanam pop fratar i učitelj a ni knjiga, kad i tako dosta znamo, istina vi znate vaš poljodilski posoko i ja, kod stanem pored moga zanata, pa uzmem miru onda možem : svašta znat ako dobro izmirim i ako znam knjigu, drugčie da nemam nosa mogobi travu pasti, lako je zidati i malterisati ali je teško osnovati, nemožem pridikovati jeli nisom sveštenik, nemožem čizmu sašit jeli nisam čizmar, tako isto i drugo šta čovik nije učio, to nemož znati, kako kažu, nema zanata, brez alata.

Ladislav Horvát, zanatlja zidar.

D O P I S I.

Z o m b o r, 6-og Travnja. Neznam šta je to gospodine, ili ste vi na nas somborčane zub uzeli, ili smo mi medju svimi bunjevci najvećma zanemareni. Od kako je Vaš List sveltio ugledao ako baš i ne tako često — ipak se nalazi po gdi koji brat, koji se iz jedne ili druge obštine javi. Al iz našeg Sombora, neznam da sam što čitao, od kako je blage uspomene Matarić valjda poslednji bunjevac pop sin zomborski priminuo.

U njegovom sreću kako se vidi ni one silne nevolje koje je pritrpio, nisu znale ugasi ljubav prema svojeg roda. Al žali bože od kako smo njega za kopali, sve je u Zomboru o' nami bunjevci učutilo.

Neznam štijel koji bunjevac ovde vaš List? al toliko znam da se o tom ovde ni jedna živa duša nestara.

Vi gospodine znate kakvi smo mi prosti bunjevci, promda o nama Zomborcima ne ridko kažu : da se milujemo razgovarat i hvalisati, al u tom pogledu i mi smo kao i drugi bunjevci smirni; i ne opominjem se da se koji Zomborac time pohvalio da bi Vaše Novine redovno štio.

Al molim Vas nemojte nas zato tako suditi — ko da bi smo se mi već na toliko u magjarštinu pritvorili, da smo pristali bunjevački osičati, fala Bogu još natoliko nismo propali.

Al znate, da smo i mi smirni uztručavamo se tumariti u plebanu ili na poštu da razpitamo, gdi i kako bi valjalo, do ti novina doći. Mi bunjevci smo naučili svako dobro iz usta naših popovah čuti, i po njima se povesti.

I poklem ovi ni jedne riči ne govore o Bunjevačkima. Novinama to zomborski bunjevci misle : da u njima mora da ima kakve otrove ili kuge, od koje žele nas sačuvati naši popovi.

Do duše nije ih ovde množe od našeg porikla, ipak imamo jednog, koji bi nam kazo i priporučio, da što dobra u njima nalazi, tako Zomborski bunjevci misle.

Zato Vas molim da nas Zomborske bunjevce ne sudite krivo, jerbo nemože se želit : da mi tkomu drugom više vrujemo nego našima popovima. A od njih držimo : da su oni gotovi na svako dobro nas uputit, što bi prudilo našoj duši ili tilu. Meni se dakle čini, da se to nemože dopadat našima popovima što vi pišete, jeli da se to njima dopada, nije moguće da bi tako čutili, toliko znamo : da svaki koji usta otvori uvik o tom govori : da nas proste ljude valja, izobražavati, dakle, da je šta u Vašem Listu takva : čime bi se mrak u našoj glavi raztirao ne dvojm da bi ih naši popovi nama priporučivali. *)

Al poklem to nečine, barem ja još nigdi nisam o tom ni riči čuo, dakle mora da vi kakav kukolj sijete, jeli da je to čisto žito valjda bi naši popovi nama kazali, da i mi tamo nosimo naše vriče i u nji grabimo, oni znadu da mi rada jidemo pogaču od čista brašna pečenu.

Zomborski pulger.

* S u b o t i c a, 6. Trav. Juče izabralo je ovdašnje občinstvo g. Mukiju Mukića sa 151 glasova za grodonačelnika (pulgermajstora) protiv kandidati : Felix Parčetić dobio 56 a Arpad Hideg 2 glasa. Za kapetana. Mišku Pertića (naš bunjevački omladinac) sa 131 glasova protiv kandidati Gjura Galija dobio 75 a Arpad Hideg 6 glasova, za ekonomskog — gazdačkog senatora Laciju Malahovsky sa 154 glasova; Aklamacijom — jednoglasno izvikivanjem — izabranisu još za prvog senatora za novačenje — katanšag — Arpad Hideg a za poreznog senatora Nandor Kertisz.

TKO JE VIVAT!

Pod ovim naslovom je izišao iz tiskarne Sartori jedan vremenu vrlo preštjoni Svežičić, koji bi vredno bilo i čitateljem Bunjevački Šokačkih Novinah poznati, i buduće da ni je se nadati, da se i ovim jezikom izda je : stoga barem pgori napomenuti Novinah nek znadu i naši Bunjevci i Šokci o čemu piše ova knjižica.

G. B.

Predgovor!

Kath. sugradjani! Svaki pametni čovik tako običaje raditi, da za proizvedenje onoga, što sam ne može, pozove u pomoć i svog suseda (Komšiu); te tako dvoje, ili i više lakše se mogu pomoći. Ako pak sam nebi mogao što god izmudrovati, onoće drugi proiznajti, ili usled govora će njih više i opet pogoditi. Kako da se imadu pomoći.

Na ovaki razgovor, ili baš čitanje pozivljem ja moje kath. sugradjanje u oči izborah.

Danas sutra će doveršiti sadašnji zemaljski sabor (dieta), i poslanici, koji su dosad tako mogućni bili, da su o životu i imanju našem sveršivati mogli, postat će opet onaki prosti ljudi, kakvi su bili pria, nežel su postali poslanikom. Ali čovik. Kad se jedanred navikao vlasti, i upliva u poslove kraljevine, težko mu je toga se odreći. Ovako je i sa bivšim poslanikom. I opet žele oni poslanici biti, šta više već su i započeli po celoj kraljevini sastavljati stranke (partei) za budući izbor, a pojedini poslanici i kortešovanje (verbovanje). Al svaki hoće da se osigura — stranka Deakova hoće da oderži svoju većinu, dve leve stranke nastoje na većinu dojt; a nisu ni poslanici leni na oto, da o budućim izboru opet oni budu vivat! Rečju ma kud pogledamo, viditi je, kako da se redjau, jer zabada, samo tkoji se miče taj napreduje : ako noge skersteći šedili

*) Rada pišemo onima koji žele od nas što primiti. Al se nitkom uenamećemo. Kako Vaši popovi o nami sude, to neiztaživamo. Ured.

budemo, samo tamoće mo ostati gdē smo sēli.

I ja skupa sa mojim kath. sugradjanih vidim ovo pomicanje, svaki dan čitam, da sad tu, sad ondje, sad ova, i opet druga stranka derži dogovore, samo jedno nevidim, t. j. nevidim da bi se i katolici sakupljali da se dogovore: tkoga da biraju na budući zemaljski sabor za svoga poslanika, tko ji bi sa poštenjem zastupao 8 miliunah katolikah, tkoji nije samo stoga katolik, jerbot ga je kath. popkerstio, ali tkome do njegovog vjerzakona nije ni najmanje stalo, ne mari, akoće danas sutra sve kath. učione oduzeti, i sve kath. cerkve pozatvarati. ta ma on je navikao i tako na drugo mēsto hoditi a ne u cerkvu; nego nekje onaki katolik, koji sme i samom ministru reći, da je nepravo ako hoće takvi zakon da proizvede, koji vrdlja kath. vėru.

Nit sam vidio, nit sam slušao da bi se bili galedog sakupljali moji kath. sugradjani, a ne bi bilo zgorjeg o tome se već sad misliti. Važno je, a za kath. čoveka i savėstna stvar, tkoga da bira za poslanika? Sad je pak dvostruko važna, akoće biti istina, da će budući zemaljski sabor pet dugih godina trajati.

Zato sam odlučio pria izbora poslanikah vami napisati jedan mali svežić o tome: kakvi ima biti oni, tkoga ćemo za poslanika izabrati. Što odluči i učini. Evo vam ova knjžića, najti će te u njoj, kako mislim ja o izboru poslanika. Pročitajte je, ako našli budete u njoj štogod nova, vrlo će mi milo biti, upotřebite to; ako li pak i vi ovako mislite, to bi mi još milie bilo, jerbot lakše će razumeti jedan drugog, i lakše će mo do cilja dojti.

Najpre govorimo o tome:

1. Jeli potrebita u domovrni našoj kath. stranka (partheia)? (Slidi.)

R A Z N E V I S T I.

— Pr is v i e t l i k r a l j d o s t o j a o m i l o s t i v o n a r e d i t i : da se Hrvatski Sabor na 15. dan miseca Lipnja sazove.

— N j. V e l i č a n s t v a k r a l j i k r a l j i c a č e s t o p o h a d j a j u P e š t b u d i n s k e j a v n j e z a v o d e.

— N j. E x c e l l e n c i a K a l a č k i P r e s v i e t l i N a d b i s k u p, d o s t o j a o n a r e d i t i : da se od sele iz dohodka Kalačke Nadbiskupie svake godine unesu u kaptalanske fondove 20,000 fr. iz koji će se kapelanske platje poboljšavat za mužku i žensku preparandiu štipendie izdavati, mladi svećenici na škulsko iskustvo u inostrane zemlje izošiljavati, siromašne škole i plebanie podpomagati. A ono što ostane, to će se koncem godine na korist istih svrhah u glavninu obratiti, da za budućnost donasa kamate.

— „J e d i n s t v o“ S r b s k i L i s t. U o b r a n u u z i m a T a l i a n e p r o t i F r a n c e s a h, i v e l i : da je ovih politika, taliane odbila u naručje prusko, neka ostaje istinom, al će biti uvijek istinitije: da Napoleon nije bio tako veledušan 1859, i 1866. nit bi talian niti prus imo prigodu da se nagrđi nezahvalnosću prama franceske.

— Ž i d o v i s u s r i č n i, v r a t a č a s t i i m s e j e d n a z a d r u g i m o t v a r a j u, s k o r o j e r u s k i C a r p o d p i s a o u k a z s k o j i m s e o v l a s t j u j u ž i d o v i : da mogu u vojničtvu svakojaka mjesta častnička zauzeti; ako su židovi tako hrabri vojnici, kako su oholi, to će junačtvu ruske vojske oglasiti.

— H r v a t s k i m m l a d i č e m n u d i V l a d a Š t i p e n d i e d a u č i t i d o l a z e u u g a r s k u. Z a š t o d a s e n e o s n i v a j u d r ž a v n e g y m n a s i e u H r v a t s k o j ? u r e d. T e š k o j e v j e r o v a t i d a b i r o d i t e l j i b i l i v o l j n i b i l i z a 2 0 0 f r. u d a l e k u z e m l j u s v o j e s i n o v e o d a s l a t i.

— N j. S v e t o s t r i m s k i P a p a, o v e g o d i n e n i j e o s v e t k o v i n a u š k r n j i h, s l u ž b u b o ž j u o b a v l j a o, i b l a g o s l o v d i e l i o; s i l n i i n o s t r a n i k o j i s u n a v e l i k u N e d i l j u d o š l i, n i s u i z d o v o l j e n i b i l i. N j. S v e t o s t v e l i : d a s e n e m o ž e p o k a z i v a t n a u l i c a m g r a d a, u k o m s e s v a k i m k o r a k o m n a l a z i s g o r k i m a n e p r i j a t e l j i m a, i l i s r a z t u Ź e n i m a.

G A Z D A L U K.

Promienjivanje Simena. Svi smo od jednog korena postali, i kakosmo na tri pasma razdijeljeni bili po tri sina Neomova, tako i ostajemo, znak — koji nas različiti pridržajemo. Al ipak koji je šta već na svijetu izkusio taj je: davno dospio do osviđčenja da na čovieka i zemlja i nebo upliv ima, t. j. da se izvornom njegovom značaju nješto ujedini od naravi zemlje, na kojoj, i podnebjia pod kojim živi, isto tako stoji stvar i sa litinom.

Gospodari poljodilci to su već uvižbali, da litina koja na brigu razte donese kratju slamu, al težje zrno a ona u nizi dulju slamu al lakše zrno izkustvo nas uči: da sime valja promienjivat. i to sa nize ga odnet na brig, i sa brda u nizu, pak ćemo u nizi promienom dobit više brašna u zrnu, a na brdu dulju slamu.

Drugo nije dosta to samo jedanput činit košto se navadno sgadja, kad dobro sime zapatimo mislimo: da to mora iztrajat u plodnosti za cilo vrieme našeg gospodarenja. Netrieba zaboravit, da je sve kratka života što je na svijetu, dakle ako želite plodnosti život produljit, to valja da se sime svake četvrte ili pete godine promienjiva.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 6-og Travnja. Vuna stoji na cieni malo je prodano — bačvanska 95—96 fr. — Varivo djum. mž. grašak 5 fr. 50 n. — 6 fr. 50 n. bio grah 4 fr. 50 n. — 5 fr. — Sočivo 4—7 fr. Kaša 5 fr. 50—75 nov. Bükönja 2 fr. 75 n. — 3 fr. Konaplje sime 60 fnt. 2 fr. 50 — 75 n. Proja mir. 3—3 fr. 20 n. Muhar 5 fr. Mak 10—11 fr. 50 n. — Svinji magj. i srbs. 380 fnt. 32½—33¾ n. — Mast 35½—36 fr. bez suda, 37¼—37½ fr. sa sudom. Slanina magj. 32½—33 fr. amerik. 28—30 fr. — Šljive bosans. 9¾ fr. za bolje 10—10½ fr. srbske 8—8½ fr. druge stvari zadržali su cieniu prošaste nedilje. — Kože, ovčie težlje 150—160 fr. lakše 140—145 fr. 102 kom. jagnj. srbs. 115 fr. 102 kom. golušarke 145—148 fr. 102 kom. Marvećie magj. kravie peštanske 30—31 fr. par, Sjabane 25—27 fr. par. Volovs. 36—38 fr. par nimač. volov. 75—78 fr. mž. nimač. krav. 75—90 fr. mž. Suhe amerik. 74—82 fr. mž. sirovo nasoljene 43—44 fr. mž. — Učinjene, funtaške 108—110 fr. teške trostruko činjene 108—112 fr. nimač. 20—24 fr. 110—114 fr. mž. sjabane teške i lake 100—105 fr. inglezke butts. 95—105 fr. mž. konjske za krov. 18—26 fr. par. kravie crne 140—145 fr. mž. telećie rapave i druge 205—225 fr. mž. — Svinjske sridnje 65—66 fr. mž. finie 70—72 fr. mž. Safian 100—105 fr. težlje 11—12 fnt. turske 110—112 fr. mž. škopćie 82—85 fr. mž. za gjon.

CINA RANE. Pešta, 6. Travnja. Ciena nije pala al promet nije živan. Čisto žito banatsko: 81 fnt. 6 fr. 35 — 45 nov. 87 fnt. 7 fr. 20—25 nov. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 6 fr. 40—50 n. 87 fn. 7 fr. 30—35 n. bačvansko 81 fn. 6 fr. 35—45 n. 84 fn. 6 fr. 90 n. — 7 fr. Raž 78—79 fn. 3 fr. 55—60 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 70—80 n. Zob 45—48 fn. 1 fr. 90—95 n. Kokuruz mir. 4 fr. 30—40 n.

Visina vode dunavske.

Pešta 8-og Travnja: 6' 4" nad 0. opada.

Požun 8-og Travnja: 4' 3" nad 0. „

Liepo Vrieme al je ladno.

Poruke uredništva.

Subatica * Izostavljeno bilo je nerazumljivo. — Kurd: G. M. Stiglo je. S.....r Liepu ružu valja bojadisat, jerbo se u tom licu nećo dopadat Dragoj.